

“Escrivint sobre els pares, vaig voler entendre les seves vides”

Marta Cardona (Montcada i Reixac, Vallès Occidental, 1928) va publicar l'any passat la novel·la autobiogràfica *Fora de lloc*, situada a l'Anglaterra dels 50 i els 60. Ara reula fins a la seva infantesa catalana amb la crònica familiar *Una història particular*. Les dues novel·les han estat publicades per Angle Editorial.

—Teníeu pensada la novel·la abans d'escriure *Fora de lloc*?

—Sí. I la vaig pensar durant molt de temps. Però els germans no estaven gaire d'acord que parlés de la família i la vaig deixar per escriure. Els germans no volien que m'hi fiqués. Però sabien que l'acabaria fent encara que s'hi oposessin. Saben que sóc molt tossuda. I ara, un cop publicada, estan contents. Devien tenir por que no fes les coses bé. Els familiars són els que més dubten que facis una cosa ben feta.

—Això vol dir que la família Salvans de la novel·la és, bàsicament, la família Cardona?

—En efecte. Però m'ha calgut imaginar com eren les coses abans de néixer jo. La història comença quan el pare es fa la casa a fora, a Reixac. A la primera part, hi ha moltes coses que són producte de la imaginació. I la segona part, quan entra la guerra, és basada en documents històrics de l'època.

—Per què uns mantenen el nom autèntic i uns altres, no?

—No us ho sabria dir.

—El pare de família, un pediatre que patenta amb un soci un aliment infantil però que es desvia pel mas que es fa al camp, és, doncs, el vostre pare?

—Els pares i els fills corresponen a la meua família, amb alguns dels noms canviats. Hi ha persones de Montcada i Reixac que apareixen amb el seu nom i n'hi ha que no.

—I el fet que el pare es preocupi més de la casa nova i de les feines agrícoles que no de fer de metge i del laboratori, és com realment va passar?

—Sí. Però era un bon metge. A més, no era la carrera que volia fer quan era jove. Li hauria agradat de ser arquitecte.

—No recordo que ho comentis.

—No. Jo no ho vaig saber fins poc abans de morir-se.

Marta Cardona, autora de *Fora de lloc*, publica la novel·la *Una història particular*, a Angle Editorial.

—Per això el veiem intervenir en la construcció de la casa, i discutir amb l'arquitecte?

—Exactament. Penso que més d'una vegada devia sentir aquest dilema, que li devia haver sabut greu de no ser arquitecte. Escrivint sobre els pares, volia entendre les seves vides. La mare em va costar molt de trobar. Quan escrivia sobre ella no la trobava. La que vaig trobar més va ser la nena, la Maria, i és natural, perquè era dins meu. Em penso que això és el que fa l'escriptor, treure allò que té a dins.

—La contracoberta diu que la novel·la recrea la infantesa de Maria Salvans, la inoblidable heroïna de *Fora de lloc*, és a dir, l'alter ego de la novel·lista. Però *Una història particular* és la crònica de tota la família, i recrea la infantesa de tots els germans.

—De tots els nens, sí.

—Com vàreu trobar la mare? Va caldre imaginar les coses que no en sabíeu?

—Sí. Amb les meves germanes havíem demanat què feia la mare,

com és que no s'adonava de les coses que passaven i em penso que no està del tot resolt al llibre, perquè hi ha coses que no tenen explicació o són de mal explicar.

—Per això, i a diferència del pare, queda un pèl distant, no?

—Sí. Exactament. És més difícil de comprendre que el pare. I és lògic, perquè a casa es feia allò que el pare planejava. Decidia el marit i calia adaptar-s'hi. I per això ella es demana si algú li havia preguntat si li agradava el camp quan li van parlar d'anar-hi.

—Es pensava que es casava amb un metge de Barcelona i ha de viure en una masia.

—A més, un senyor de ciutat que volia imposar les seves idees al pagès, a partir dels llibres que havia llegit, que volia ensenyar-li a treballar el camp.

—També és real l'episodi final dels dos germans grans, afusellats al Camp de la Bota el 1942, després d'haver estat condemnats per haver robat cotxes, i enxampats quan provenen de robar-ne un de l'exèrcit?

—Sí. Van ser jutjats, com dic, el 26 d'agost, en un consell de guerra, i afusellats molts pocs dies més tard.

Lluís Bonada